SEMNIFICAȚII ALE *HAINEI DE NUNTĂ* ÎN POEZIA LUI TRAIAN DORZ

FLORINA-MARIA BĂCILĂ
Universitatea de Vest din Timisoara

REZUMAT:
Lucrarea de față își propune să ia în discuție câteva semnificații ale sintagmei-simbol *haină de nuntă*, așa cum se actualizează acestea în poezia de factură mistică a lui Traian Dorz. Vom avea în vedere faptul că, în cazul de față, nunta este privită ca taină a comuniunii (în diversele sale ipostaze) dintre om și Divinitate, precum și ca unire veșnică – în concepția biblică – între Mirele Iisus și Biserica-mireasă. Mai mult decât atât, pe lângă simpla ilustrare a unor asemenea perspective semantice care contribuie la realizarea construcției textuale, semnificațiile *hainei de nuntă* și ale termenilor din același câmp lexical pun în lumină trăirile eului auctorial aflat mereu în ascensiune pe calea cunoașterii mistice, fapt evidențiat în secvențe selectate din câteva creații lirice reprezentative pentru crezul său poetic.

Cuvinte-cheie: *nuntă, simbol, semantică, stilistică, poezie mistico-religioasă*

În creația lirică a lui Traian Dorz, străbătută de puternice accente scripturistice, dar și de un pronunțat filon mistic, nunta – stare extatică prelungită, episod extraordinar al bucuriei lăuntrice sau al iubirii expansive – constituie tema centrală a multor poeme inspirate din alegoria cărții biblice intitulate *Cântarea Cântărilor*, dedicate „cununiei" / „logodnei" dintre Dumnezeu şi sufletul omenesc, dintre Mirele Iisus şi Biserica-Mireasă (numită astfel în religia creştină şi aleasă de El pentru un atare statut); este vorba despre un gest al împărtăşirii veşnice dătător de sens şi de viaţă nouă (deci, trimițând la arhetipul creației), despre o legătură a dragostei unificatoare şi izbăvitoare, țel apoteotic al unui gen de aspirație universală.

În creştinism, „nunta simbolizează armonia şi izbânda, abandonul de sine şi împlinirea prin celălalt, atribute care îi dau sens mistic"[1] – în

[1] Doina Ruşti, *Dicționar de teme şi simboluri din literatura română*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 266, s.v. *nuntă*.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

cazul de față, unitatea perfectă dintre cer şi pământ (în sensul „comuniunii «conjugale»”[2] dintre Divinitate şi neamul omenesc), împlinirea certă a promisiunii pentru comunitatea tuturor credincioşilor (şi pentru fiecare dintre ei), care I-au fost fii ascultători, în veghe neobosită, şi vor fi răsplătiți cu pecetea eternizării la sărbătoarea unică din slava nesfârşită a Împărăției Cereşti.

O serie de poezii dorziene trimit, prin construcția mesajului lor, la metafore-simbol asociate nunții în parabolele biblice ori în textele cu caracter alegoric. Astfel, *haina de nuntă* întruchipează, în sens pozitiv, comorile cereşti, virtuțile, candoarea, inocența, curăția interioară cu care trebuie să fie împodobiți cei ce au trecut printr-o transformare autentică şi aspiră să ajungă în Cer, împreună cu sfinții lui Dumnezeu: „Treci peste anii viitori, / Iisuse Drag, şi vină, / ne du mai sus, mai sus de zori, / spre Țara de Lumină; / şi-n clipa când ni-i cununa / cu-a Slavei Tale Taine, / schimbați, ca Tine vom purta / **a’ Păcii albe haine**.” (CCm 15, *De dorul Tău, Iisus Iubit*)[3]; „Să-mi iau **haina cea de aur** / pentru prânzul invitat, / – Cerule, începe-ți Nunta, / iată ultimul intrat!” (CUrm 7, *Să-mi iau harfa cea de aur*); „Iisuse, când din nou gândim / la Slava viitoare, / Te preamărim – şi ne silim / spre-o tot mai naltă stare. / Nu numai în al Tău lăcaş, / ci vrem să-Ți fim *la masă*, / nu numai ***haina*** **de nuntaş**, / ci harul *de Mireasă*, / *Te preamărim, Te preamărim, / Iisus, a Ta Mireasă!*” (CVeşn 49, *Iisuse, când din nou*); „Va fi frumos cu Tine, / Iisus, în veci şi-n veci! / Ce fericiți vom merge / pe-a Cerului poteci, / ce-mbrățişat vei face / al nostru viitor, / **veşmântul Nunții noastre** / **ce in strălucitor** / *– Iisus, Iisus, tot dulce / e-al nostru viitor!*” (CVeşn 108, *Ce bine e cu Tine*); „Mai cântați pe Duhul / Cel Preasfânt de Sus, / Care de la Tatăl / ni L-a dat Iisus; / El ne-mbracă viața / **în veşmânt frumos** / pentru Sărbătoarea / Nunții lui Hristos.” (CViit 19, *Mai cântați o dată*).

[2] Hans Biedermann, *Dicționar de simboluri*, vol. I. Traducere din limba germană de Dana Petrache, Bucureşti, Editura Saeculum I.O., 2002, p. 285, s.v. *nuntă*.

[3] Spre a nu îngreuna parcurgerea trimiterilor, am optat, în lucrarea de față, pentru notarea, în text, a referirilor (cu abrevieri) la volumele (aparținându-i lui Traian Dorz) din care au fost selectate secvențele ilustrative, alături de numărul paginii / paginilor la care se află fragmentul respectiv şi de titlul poeziei. Evidențierile din versurile citate (exceptându-le pe cele cu caractere cursive) ne aparțin.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

Iubirea însăşi se converteşte în cel mai potrivit şi mai pur veşmânt pentru acest moment special al speranței și al elevației[4]: „Şi dragostea să-mi fie ca primul strop de mir / din amfora întâiei fecioare înțelepte, / **ca mantia de Nuntă**, **ca inul de Ofir** / – şi sufletul meu astfel, Iisuse, să Te-aştepte!" (CÎnv 147, *Cântarea mea să fie*). De remarcat, în atari pasaje, faptul că profilul *hainei de nuntă* echivalează cu sugestia albului imaculat, dar şi cu strălucirea incandescentă, generată de intervenția grației divine, drept care primirea unui asemenea veşmânt înnoitor, adecvat pentru clipa intrării în Patria Cerească (alături de creația nemuritoare, inspirată de Sus), devine o rațiune certă a rugăciunii stăruitoare: „O, cerul meu cel tânăr, dă-mi **haina de lumină** / cu care să m-apropii învrednicit de Soare / şi slobodă intrare pe Poarta ta divină, / şi harfa cea de aur – spre veşnica-ți cântare! // [...] // Ce n-a-nțeles pământul, ce nu putea-nțelege, / slăveşte tu, cum lumea nici nu putea să ştie, / ce-a stat ascuns de lume, oprit de-ngusta-i lege, / înalță tu, cinstindu-i eterna cununie!" (CVeşn 218, *O, cerul meu cel tânăr!*); „O, Mire Drag, de când mi-ntind / spre Țărmu-acesta gândul / şi cât doresc să mă desprind / de toate, cuprinzându-l! / – Ajută-mi să-l ating având / **veşmântul cel de soare** / şi să mă-ntâmpini ascultând / Cântarea-mi Viitoare..." (CE 184, *O, iată Țărmul Fericit*).

Prin urmare, *haina de nuntă* trimite la ideea înnoirii interioare, implicit asumate cu luciditate, în vederea pregătirii pentru marea zi a cununiei cu Hristos, promise tuturor celor ce nu au abandonat lupta, ci au învins, prin El, ispitele din afară sau pe cele ale sinelui: „Cântările-mi vor ține locul / la masa dragostei cu voi / şi ne-ntâlnim când veți întoarce / prin câte-o lacrimă napoi. // Mă duc să-mi iau o harfă nouă / şi-o altă carte cu cântări, / şi-**un alt veşmânt de cununie** / spre Ziua dulcii Aşteptări. // Am să mă-ntorc când tot pământul / de grâul sfânt va fi-nverzit / şi cerul nou va fi-**n veşmântul** / **Ospățului Sărbătorit**." (CBir 89, *Mă duc să dorm puțin...*); „Crin fii, dar, cu dulce rouă / şi cu raze-mpodobit, / ca la Nunta cea mai Nouă / să-nsoțeşti pe Cel Iubit. // Dar fii crin chiar dacă-o vreme / trebuie să stai în spini, / ştie Cel ce-o

[4] Vezi Leland Ryken, James C. Wilhoit, Tremper Longman III (editori), *Dicționar de imagini şi simboluri biblice*, Oradea, Casa Cărții, 2011, p. 422-423, s.v. *in*.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

să te cheme / printre oaspeții divini. // Fii crin, dar, miresme sfinte, / proaspete şi dulci purtând, / – **ale Mirelui veşminte** / ai să-mpodobeşti curând. // Crin dar fii – şi strălucită / slavă lângă Soare ai, / taina ta nedespărțită / unică va trece-n rai." (CE 21, *Dar fii crin*).

Ipostaza de element indispensabil acestei nunți a veşmântului (în concordanță cu textele evanghelice) este complet conştientizată în ceasurile de căință ale eului liric, în îndemnurile adresate în stil paremiologic sau în exclamațiile ori în interogațiile cu caracter meditativ, ce vin să ilustreze insistent anularea oricărei posibilități de a intra la nuntă a celor surprinși a fi fost infideli Creatorului, supuşi atracțiilor şi uşurătății lumii, lipsiți de o veritabilă schimbare lăuntrică: „O, de-aş fi crezut, Iisuse, / cu adevărat că vii, / cum Ți-aş fi ieşit nainte, / ca la Sfintele Florii, / cum aş fi-mbrăcat **veşmântul** / **sfintei Tale cununii** / – o, de-aş fi crezut, Iisuse, / cu adevărat că vii!" (CVeşn 146, *Dac-aş fi crezut!*); „O, dac-ai mai putea lupta / un an, o zi, o dată, / ca să-ți păstrezi iubirea ta / frumoasă şi curată, / ca să-ți păzeşti acel dar sfânt / al vieții fără vină, / **cu ce strălucitor veşmânt** / te-ai cununa-n lumină!..." (CCnț 84, *Atâția ani...*); „Cum ai intrat în Nunta Sfântă / tu, cel fără **veşmânt 'noit**? / Curând te va-ntreba Stăpânul / şi-ai să mutești înmărmurit." (CViit 173, *Cum ai intrat aici?*); „Ce loc frumos şi tu aveai / la masa nunții sfinte, / când te-aşteptau să intri-n rai / **a cerului veşminte**! / Câți îngeri stau atunci cântând, / să-ți iasă înainte, / dar toate le-ai pierdut, căutând / al lumii blid de linte!... // Ce sân ceresc te-ar fi primit, / dacă-ntorceai odată, / cu ce sărut te-ar fi sfințit / Preafericitul Tată, / dar cât de-adânc te-ai despărțit / de Casa minunată / unde-ai fi fost sărbătorit / cu-o nuntă necurmată..." (EP 18, *Ce loc frumos*).

În unele versuri, simbolistica de inspirație biblică a veşmântului de cununie se asociază cu aceea a *inelului*, cele două elemente fiind indisolubil legate de ataşamentul statornic față de chemarea Duhului Sfânt, de invitația stăruitoare la eliberare sufletească: „De ce rămâi departe când drumul ți-e deschis, / de ce-ntorc fără tine câți soli ți s-au trimis? / De ce nu-mbraci **veşmântul de nuntă dăruit**, / de ce nu iei **inelul cel scump, făgăduit**?" (CDr 9, *De ce rămâi departe?*), de acceptarea jertfei lui Hristos ca singură soluție izbăvitoare din întunericul morții şi ca mijloc de a accede în dimensiunea eternității:

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

„Şi totuşi Tu, Iisuse, eşti Cel ce m-ai salvat, / prin Cruce, din pierzare, din moarte şi păcat, / în Templul Veşniciei cu Tine m-ai luat, / **cu cea mai albă haină de har** m-ai îmbrăcat, / **inelul Tău de aur** în deget mi-ai schimbat, / picioarele**-n sandale cereşti** mi-ai încălțat, / şi Ceru-n sărbătoare întreg l-ai adunat / în clipa când alături de Tine m-ai legat. // De-atunci, pe veşnicie, cu Tine-s cununat / şi nu doresc, Iisuse, un loc mai minunat / decât să-Ți fiu în totul urmaş adevărat / şi-ascultător statornic pe drumul Tău curat, / oricât ar fi pe lume cu plâns împreunat, / căci nu-i mai mare slavă decât să fi-ndurat / ocara Ta alături, răbdând nevinovat, / adeverind cu sânge că nu Te-am înşelat.” (CCm 77, *Cu cine să Te-asemăn?*). Iată cum semnificațiile acestor elemente sunt „decodabile” în următorul poem ce reflectă începutul unei împărtăşiri (în cadrele dragostei adevărate, unice) a făgăduințelor sacre dintre Dumnezeu şi poporul Său (văzut ca unitate, dar şi ca individualități), în termenii unei logodiri suprafireşti: „Atunci când ne predăm deplin / în slujba lui Hristos, / ne vom primi prin har divin / **veşmântul luminos** / **şi-ncălțământul cel sublim,** / **şi-al dragostei inel** / şi fericiți ne-nvrednicim / să ne unim cu El. // Logodna noastră-n Duhul Sfânt / se face-atunci ca-n rai, / schimbați prin sfântul legământ, / primim alt chip şi grai, / ne altoim în Trup divin / şi-n Sânge cu Hristos, / spre rodul Lui tot mai deplin, / mai dulce şi frumos. // ... O, dacă-am fost ’noiți prin Har, / născuți din Dumnezeu, / atunci, iubind fără hotar, / ne-am înălța mereu / şi, inspirați de Duhul Sfânt, / ne-am transforma nespus, / pân’ am ajunge-mpreunând / cununa cu Iisus.” (EP 46, *Întâi să fim*).

Experiența interioară a prezenței Lui se petrece ca urmare a înțelegerii absolute a transcendenței, drept care misticul renunță la sine însuşi şi se „pierde” în El: „Dragostea este magnetul care atrage mereu mai puternic sufletul care se prăbuşeşte în luminosul întuneric al Domnului. [...] La acest nivel nu mai e vorba să înveți ceva despre Dumnezeu, ci să-L primeşti, adâncindu-te în El.”[5]. În această întâlnire unică, restauratoare, se descoperă întreaga sursă a fericirii şi neclintita speranță a veşniciei; sufletul, atras irezistibil de dorul Lui, caută să-L

[5] Paul Evdokimov, *Iubirea nebună a lui Dumnezeu*. Traducere, prefață şi note: Teodor Baconsky, Bucureşti, Editura Anastasia, [f.a.], p. 61.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

întâmpine în rugăciune şi în haina curăţiei autentice, cu întreaga forţă a credinţei şi a nădejdii în toate etapele creşterii spirituale, având drept ţintă atingerea infinitului, a eternităţii, mai presus decât orice altă pasiune, dorinţă sau virtute[6]: „Îţi mulţumesc că mi-ai venit, / lumina mea cea bună, / că ceasul nostru mult-dorit / ni-l vom petrece fericit, / rugându-ne-mpreună! // Rămâi cu mine fără gând / şi fără nicio teamă, / şopteşte-mi inimii arzând / şi poartă-mi mâinile lucrând / Tu, Frate, Soţ şi Mamă! // O, nu pleca, Iubitul meu, / rămâi aici cu mine / şi-aşteaptă până-mi gat şi eu / **cununa şi veşmântul meu**, / să mă cununi cu Tine! // Atunci vom merge amândoi / pe-o rază luminoasă / şi-al îngerilor dulce roi, / cântând, ne va petrece-apoi / până intrăm Acasă. // Rămâi aici să ne rugăm, / Lumina mea cea bună, / şi Tatăl nostru Cel Iubit / binecuvânte fericit / o cruce şi-o cunună!” (CBir 102-103, *Îţi mulţumesc că mi-ai venit*).

În poezia dorziană, cununia mistică, intimitatea cu Dumnezeu se raportează direct nu numai la acest dor suprafiresc, ci şi la creaţia artistică, la naşterea „cântărilor nemuritoare”, ofrandă vie pentru Cel ce le-a inspirat în chip fericit şi, astfel, le-a „cununat” diafan cu lumina veşniciei, oferindu-le „dreptul” la eternizare – lor, dar şi plăsmuitorului lor. Alături de nevoia acută a ocrotirii şi a atingerii sacre, ele rămân, pentru eul liric, embleme speciale ale jertfei neîncetate şi ale câtorva dorinţe exprimate înainte de momentul trecerii, întrucât sunt singurele care l-au însoţit în situaţii hotărâtoare spre a-I putea da slava cuvenită lui Dumnezeu, făcând mai uşoară păşirea la cununia cu El: „Să fi-avut o mie de cuvinte-alese, / eu, Iisus, tot numai Ţie le-aş fi spus, / le-aş fi-aflat **podoabe scumpe de mirese** / şi-n cântări eterne Ţie le-aş fi-adus.” (CVeşn 64, *Să fi-avut o mie*); „Cântărilor culese / atâta drag de drum / **veşmântul de mirese** / îmbracă-li-l de-acum.” (CDr 204, *O, viaţa mea*).

Desigur, în numeroase poeme ale lui Traian Dorz, imaginea nunţii se asociază cu ideea de castitate, de puritate interioară sublimă, de „nevoinţă” spre sfinţenie şi spre perfecţiune. Asemenea texte cu

[6] Vezi Jan van Ruusbroec, *Podoaba nunţii spirituale sau Întâlnirea interioară cu Cristos*. Traducere din olandeza veche de Emil Iorga, Bucureşti, Editura Humanitas, 1995, p. 45.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

rezonanțe biblice conturează aşteptarea în răbdare, curăție şi speranță a venirii Lui, „fecioara” (*id est* sufletul credincios) învingând orice durere sau obstacol pentru a accede la starea de extaz (dialog personal cu Dumnezeu şi, deopotrivă, iubire trăită la cote maxime), de contemplare, întru întâlnire perpetuă cu El; iată, în acest sens, un poem alegoric relevant pentru viziunea artistică a autorului: „Fecioară înțeleaptă cu candela aprinsă, / ce trează-aştepți întruna pe Mirele Slăvit, / se lasă înserarea pe fața zilei stinsă, / iar Fața Lui Slăvită nici azi n-a răsărit. // Pe cerul larg răsare puzderie de stele, / frumoşii Lui luceferi răsar în lung şi-n lat, / dar nici în seara asta nu vezi venind prin ele / Luceafărul Iubirii şi Soarele-aşteptat. // Se-ntinde ca o mreajă a somnului ispită, / lumina să ți-o stingă, vegherea să ți-o ia, / dar, suflet alb, păstrează-ți nădejdea neclintită, / căci lupta aşteptării curând se va-ncheia. // Cu candela credinței aprinsă, o, fecioară, / rămâi spălându-ți ochii prin lacrimi de-orice somn, / **în haina curăției, frumoasa ta comoară,** / aşteaptă cu răbdare pe-al Slavei Dulce Domn. // Veghează, mai veghează, mai suferă o clipă, / în candela sleită mai toarnă-ți untdelemn, / vor trece toate-acestea, vor trece-aşa de-n pripă / cum n-ar fi fost vreodată, când El va face-un semn. // Dorm toți? O, nu-i nimica! – tu rabdă şi veghează. / Plângi mult? E grea vegherea? El ştie tu cât plângi. / Dar iată Răsăritul cum tot se luminează / şi-obrazul tău cu lacrimi în slavă ți-l răsfrângi. // Răsare Fața Dulce a Celui Care vine, / iar Harul într-o clipă pe veci te-a mângâiat. / – Cu ce cununi mărețe de sori şi stele pline / îți va-mbrăca El fața ce-a plâns şi-a privegheat!” (CCm 23-24, *Fecioară înțeleaptă*).

În alte versuri, dragostea idealizată se transformă în „mireasa” sufletului înveşmântat de strălucire şi de puritate, deziderat necesar a fi atins în urma rugăciunii stăruitoare – pentru aici, dar şi pentru Dincolo: „Tu nouă ne-ai născut, Iisuse, / iubirea cea mai îngerească, / din ce în ce mai sfânt şi sus e / pus rodul ei să strălucească / – îmbrac-o-**n haina de mireasă** / şi-alături Tatăl să Ți-o puie, / că nici iubire mai frumoasă, / Iisus, pe lume asta nu e!” (CVeşn 197, *Tu ne-ai născut*); „Când va fi să vină Mâna-Ți să mă culce, / dă-mi, Iisus, un leagăn moale şi divin, / iar această harfă mi-o aşază dulce / lângă căpătâiul somnului meu lin. // Când şi când, în miezul nopților

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

plăcute, / Duhul Sfânt s-adie corzile ei calm / şi, trezindu-mi cântul, blând să mi-o sărute / cu cereşti acorduri Noul Tainei Psalm. // În Cântări Eterne, încă necântate, / să-mi trimiți iubirea **cu veşmânt de stea**, / doar pe ea trimite-o dintre câte-s toate, / ea să-mi fie sora şi mireasa mea! // Şi ne-nchide-n casa noastră cea de soare, / cu sărutul leagăn şi minunea steag; / din Cântări Eterne şi Nemuritoare / să ne facem unul visul nostru drag. // Slava ascultării, dusă pân' la moarte, / s-o-ncunune Raiul, tainic şi duios, / unde fericirea strălucită foarte / să ne tot izvoară numai din Hristos!" (CE 9-10, *Când va fi*).

Interesantă este şi imaginea Bisericii în calitatea ei de Maică şi, deopotrivă, Fecioară neprihănită, mai ales că, din cele mai vechi timpuri, creştinii s-au referit la Biserică în această manieră[7]: „Vino, dulce înger care-n mână ții / cel dintâi potirul ultimei urgii, / şi mă ia şi-arată-mi dulce de nespus, / strălucind, Mireasa Mirelui Iisus. // [...] // Văd ca o cetate de mărgăritar / Scump Ierusalimul de argint şi har, / dulcea piatră scumpă de-aur mult şi greu, / Maică sau Mireasă a lui Dumnezeu. // Toată e un soare dulce şi curat, / numa-n curcubeie sfinte-nconjurat / şi-n lumina-i albă zboară îngeri mii, / intonându-i veşnic alte melodii. // Oare nu-i Fecioara **cu-nsorit veşmânt**, / strălucind gătită Mirelui ei Sfânt? / Dulce-i toată starea ca un imn frumos; / Maica-i, ori Mireasa lui Iisus Hristos? // Spune-mi, dulce înger, că şi eu voi fi / Sus când toate-acestea se vor împlini, / căci cu dor fierbinte țin a' Lui porunci, / fericind acuma ce-mi doresc atunci." (MT 163, *Vino, dulce înger*).

„Setea sufletului făcut să caute şi să găsească odihna numai în Dumnezeu se materializează într-un strigăt final, la unison, al Miresei (Biserica vie a lui Hristos) şi al Duhului"[8], reflectat la finalul *Noului Testament*, în cuvinte ale unei invitații la o experiență sacră: „Şi Duhul, şi Mireasa zic: Vină, vină, vină, / cât te aşteaptă Tatăl **cu haina de lumină** / şi cât te cheamă Domnul cu dragoste de mamă / – o, vină, vină, vină, că nu mult te mai cheamă!" (CCnț 120, *Şi Duhul, şi*

[7] Vezi John Behr, *Taina lui Hristos: viața în moarte*. Traducere din limba engleză de Gheorghe Fedorovici, Bucureşti, Editura Sophia, 2008, p. 148 ş.u.

[8] Titiana Dumitrana, *Teme biblice reflectate în literatură*, Timişoara, Editura World Teach, 2009, p. 207.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

Mireasa). Astfel, în cadrul ceremonialului restaurator al unității paradisiace primordiale, lumina și dragostea cu obârșie divină se vor răsfrânge asupra purității absolute a Bisericii (păstrată de-a lungul tuturor provocărilor inerente), considerată a fi trupul lui Hristos, cu Care se unește într-un mister sacru; ea simbolizează comunitatea escatologică a Noului Ierusalim, în care „slava lui Dumnezeu va fi sursa de lumină”[9], iar acest tablou predominant al nunții Mielului își găsește certe ecouri în pasajele din cartea biblică *Apocalipsa*: „Tu, Mire-al Frumuseții, din Slava Ta curată, / vei da Miresei Tale, Bisericii, luciri, / iar Ea purta-va veșnic **veșmântul fără pată**, / din Fața Ta cea dulce, din dulcile-Ți priviri.” (CCm 49, *În ziua fără noapte*...); „Biserică slăvită, Ierusalim ceresc, / ce strălucit ți-e locul, ce veșnică-i cununa, / **ce luminos, veșmântul de in dumnezeiesc** / în care umbli-alături de Mielul, totdeauna!... // Mireasă Fericită, Comoară de nespus, / ce slavă nepătrunsă e cea gătită ție, / când Însuși Împăratul și Domnul tău Iisus / ți-e Mirele și Soțul Iubit pe veșnicie! // Frumoaso, Preaiubito și Scumpo, ce slăvit / e locul tău și chipul ce ți l-a dat iubirea / și frumusețea care prin foc ți-ai înnoit, / și numele pe care ți l-a albit sfințirea. // Te vor privi de-a pururi cereștile minuni / uimite de frumsețea și slava ta divină, / plăcută ca mireasma a mii de rugăciuni, / curată ca un cântec de neauă și lumină. // Spre Tronul cel deasupra de-al șaptelea scump rai / nălțăm și noi suspinul cu jertfa rugătoare, / să ne găsească vrednici de **sfântul Slavei strai**, / să stăm în Ziua Nunții cu tine, lângă Soare.” (CVeșn 57-58, *Biserică slăvită*).

Concluzionând, se poate afirma că poezia lui Traian Dorz este, prin excelență, un imn special consacrat înaltei taine a unirii (paradoxale a) divinului cu umanul, a infinitului cu finitul, în cadrele dragostei curate, excepționale și, prin aceasta, inepuizabile și inconfundabile – reflex al unei concepții profund teologice și mistice despre trăirea în Hristos. Poemele invită la conturarea unei imagini a ființei conduse, ca o mireasă, spre însoțirea netrupească, imaterială, cu El, sub auspiciile unui veritabil mister al dragostei dintre creație și

[9] Leland Ryken, James C. Wilhoit, Tremper Longman III (editori), *op. cit.*, p. 629, s.v. *mireasă, mire*.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

Creator, prin intermediul căreia sufletul – aflat în epectază, care se referă la „nesfârşitul «urcuş duhovnicesc» al omului către infinitatea lui Dumnezeu”[10] – are posibilitatea de a atinge treapta cea mai înaltă a desăvârşirii. Iubirea înseamnă deci mai mult decât o stare, un sentiment sau o virtute; e negrăitul mister, transcendentul în stare pură, fără de care, în procesul de restaurare sufletească (mergând până la asemănarea cu Hristos – scop şi împlinire a creaţiei), ţelul cel mai înalt al îndumnezeirii nu ar fi posibil[11].

Sigur că, pe lângă nuanţele variate în care este valorificat motivul liric al *hainei de nuntă*, de o densitate metaforică uluitoare, impresionează expresia cea mai adâncă a experienţelor ilustrate în versuri, sublimarea lor, legătura de o intimitate copleşitoare a eului auctorial cu Divinitatea, Care e parte din fiinţa lui, comuniunea reciprocă ce dă viaţă, sens, frumuseţe, lumină, infinitate, revelaţie. Semnificaţiile profunde ale acestora pot fi însă corect decodate numai printr-o interpretare justă a textului dorzian, în care un loc aparte îl ocupă viziunea teologică referitoare la raportul dintre om şi Dumnezeu, concepţie potrivit căreia El intră în legătură cu sufletul într-o dragoste harică, bazată pe o relaţie dialogică personală între cei doi şi care nu se poate confunda cu realitatea celei pământeşti.

Pentru autor, poezia rămâne una dintre cele mai adecvate forme de exprimare şi interpretare a extazului mistic experimentat la intensitate maximă; în esenţa ei, creaţia este capabilă să reflecte în versuri (cu uimire, dar şi cu exigenţă) starea de rugăciune, lumina şi fericirea, urcuşul spiritului spre frumuseţea absolută de Dincolo, până la suprema şi atât de aşteptata întâlnire cu El.

[10] Paul Evdokimov, *op. cit.*, p. 190.

[11] Vezi *Nota editorului*, în * * *, *Cuvânt despre linişte. Scrieri ziditoare despre lucrarea mântuitoare*. Traducerea textelor: Pr. Gheorghe Tilea, Pr. Grigorie Teodorescu, Ilie Iliescu, Pr. Mihai Vladimirescu, Gherontie Cruceada, Radu Duma. Ediţie îngrijită, note şi comentarii: Radu Duma, Bucureşti, Editura Herald, 2002, p. 5-6.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

Surse:

CBir = DORZ, Traian, *Cântarea Biruinței*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CCm = DORZ, Traian, *Cântarea Cântărilor mele*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CCnț = DORZ, Traian, *Cântările Căinței*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2008.
CDr = DORZ, Traian, *Cântări de Drum*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2006.
CE = DORZ, Traian, *Cântările Eterne*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2008.
CÎnv = DORZ, Traian, *Cântarea Învierii*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CUrm = DORZ, Traian, *Cântările din Urmă*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CVeșn = DORZ, Traian, *Cântarea Veşniciei*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2007.
CViit = DORZ, Traian, *Cântarea Viitoare*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2008.
EP = DORZ, Traian, *Eternele poeme*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2010.
MT = DORZ, Traian, *Minune și Taină. Imne, colinde, cântece și plângeri cu Maica Domnului*, Sibiu, Editura „Oastea Domnului”, 2006.

Bibliografie:

* * *, *Cuvânt despre liniște. Scrieri ziditoare despre lucrarea mântuitoare*. Traducerea textelor: Pr. Gheorghe Tilea, Pr. Grigorie Teodorescu, Ilie Iliescu, Pr. Mihai Vladimirescu, Gherontie Cruceada, Radu Duma. Ediție îngrijită, note și comentarii: Radu Duma, București, Editura Herald, 2002.

BEHR, John, *Taina lui Hristos: viața în moarte*. Traducere din limba engleză de Gheorghe Fedorovici, București, Editura Sophia, 2008.

BIEDERMANN, Hans, *Dicționar de simboluri*, vol. I. Traducere din limba germană de Dana Petrache, București, Editura Saeculum I.O., 2002.

DUMITRANA, Titiana, *Teme biblice reflectate în literatură*, Timişoara, Editura World Teach, 2009.

EVDOKIMOV, Paul, *Iubirea nebună a lui Dumnezeu*. Traducere, prefață şi note: Teodor Baconsky, București, Editura Anastasia, [f.a.].

RUŞTI, Doina, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2002.

RYKEN, Leland, WILHOIT, James C., LONGMAN III, Tremper (editori), *Dicționar de imagini și simboluri biblice*, Oradea, Casa Cărții, 2011.

VAN RUUSBROEC, Jan, *Podoaba nunții spirituale sau Întâlnirea interioară cu Cristos*. Traducere din olandeza veche de Emil Iorga, București, Editura Humanitas, 1995.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)

CONNOTATIONS OF THE WEDDING GARMENT (*HAINA DE NUNTĂ*)
IN THE POETRY OF TRAIAN DORZ
(*Abstract*)

Key-words: *wedding, symbol, Semantics, Stylistics, mystical-religious poetry*

The aim of the current paper is to take into consideration some of the connotations that the symbol-phrase *haină de nuntă* (wedding garment) has in the mystic poetry belonging to Traian Dorz. We will have in view the fact that, in this case, the wedding is regarded as a mystery of communion (in its several avatars) between man and Divinity, as well as the eternal unlion – in a biblical sense – between Jesus, the Groom, and the Church, as the Bride. Moreover, besides the simple illustration of such semantic perspectives which contribute to building up the text, the meanings of the wedding garment (*haina de nuntă*) and of the terms from the same semantical field shed lights on the lyrical voice's feelings, always ascending on the way of mystical knowing, fact which is revealed in the selected fragments from some lyrical creations representative for his artistic belief.

BDD-A32106 © 2020 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:40:45 UTC)